

ПОЛТАВСЬКА ОБЛАСНА РАДА

Пленарне засідання тридцять другої позачергової сесії восьмого скликання

Р І Ш Е Н Н Я

06 червня 2024 року

№ 837

Про затвердження Програми утримання та розвитку автомобільних доріг загального користування місцевого значення на 2024 – 2028 роки

Керуючись пунктом 16 частини 1 статті 43, пунктом 1 частини 1 статті 44 Закону України «Про місцеве самоврядування в Україні», статтею 91 Бюджетного кодексу України, статтею 12 Закону України «Про автомобільні дороги», з метою забезпечення експлуатаційного утримання та покращення стану автомобільних доріг загального користування місцевого значення,

ОБЛАСНА РАДА ВИРІШИЛА:

1. Затвердити Програму утримання та розвитку автомобільних доріг загального користування місцевого значення на 2024 – 2028 роки (додається на 13 аркушах).
2. Організацію виконання цього рішення покласти на Департамент будівництва, містобудування і архітектури, житлово-комунального господарства та енергетики обласної державної (військової) адміністрації.
3. Контроль за виконанням рішення покласти на постійні комісії обласної ради з питань: житлово-комунального господарства, енергозбереження, будівництва, транспорту та зв'язку; бюджету та управління майном.

Голова обласної ради

Олександр БІЛЕНЬКИЙ

ЗАТВЕРДЖЕНО

Рішення пленарного засідання
тридцять другої позачергової сесії
обласної ради восьмого скликання
06.06.2024 № 837

**Програма утримання та розвитку автомобільних доріг загального
користування місцевого значення на 2024 – 2028 роки**

Зміст

	стор.
1. Паспорт програми	3
2. Мета Програми	4
3. Аналіз поточної ситуації	4
4. Врахування гендерного аспекту	6
5. Напрями діяльності та заходи Програми, обсяги і джерела фінансування; строки та етапи їх виконання	7
6. Очікувані показники ефективності Програми	7
7. Координація та контроль за ходом виконання Програми	8
Додаток 1. Напрями діяльності та заходи Програми	9
Додаток 2. Бюджет Програми	11
Додаток 3. Показники ефективності Програми	12

1. Паспорт програми

1	Ініціатор розроблення Програми	Департамент будівництва, містобудування і архітектури, житлово-комунального господарства та енергетики обласної державної (військової) адміністрації
2	Розробник Програми	Департамент будівництва, містобудування і архітектури, житлово-комунального господарства та енергетики обласної державної (військової) адміністрації
3	Співрозробник Програми	Державне підприємство «Агентство місцевих доріг Полтавської області»
4	Відповідальний виконавець Програми	Департамент будівництва, містобудування і архітектури, житлово-комунального господарства та енергетики обласної державної (військової) адміністрації
5	Дата, номер і назва розпорядчого документа про підготовку Програми	Національна транспортна стратегія України на період до 2030 року, схвалена розпорядженням КМУ від 30 травня 2018 року № 430-р, План заходів з реалізації Концепції розвитку сільських територій, затверджений розпорядженням КМУ від 19 липня 2017 року № 489-р, лист Державного агентства відновлення та розвитку інфраструктури України від 17.01.2024 № 350/1/07-02/02.1/08 (з вимогою мати затверджену регіональну програму).
6	Номер і назва операційної цілі Стратегії регіонального розвитку Полтавської області, якій відповідає Програма	Операційна ціль 3.2. Інфраструктурний розвиток територій та пріоритетна увага сільській місцевості
7	Термін реалізації Програми (для довгострокових програм – у розрізі етапів)	2024 – 2028 роки
8	Очікуваний обсяг фінансування Програми, усього	750,0 млн грн
9	Джерела фінансування:	2024 2025 2026 2027 2028
	1) державний бюджет, тис. грн	у межах бюджетних призначень, визначених у Державному бюджеті України на відповідний рік
	2) обласний бюджет, тис. грн	50 000,0 100 000,0 150 000,0 200 000,0 250 000,0
	3) бюджети сільських, селищних, міських територіальних громад, тис. грн	у межах бюджетних призначень, визначених рішенням про місцеві бюджети
	4) інші джерела, не заборонені законодавством, тис. грн	-

**Директор Департаменту
будівництва, містобудування і
архітектури, житлово-комунального
господарства та енергетики Полтавської
обласної військової адміністрації**

Едуард РЕВА

2. Мета Програми

Метою Програми є забезпечення експлуатаційного утримання та покращення стану автомобільних доріг загального користування місцевого значення, обґрунтування необхідності фінансового забезпечення експлуатаційного утримання і розвитку автомобільних доріг загального користування місцевого значення в Полтавській області за кошти державного бюджету, обласного бюджету, бюджетів сільських, селищних, міських територіальних громад та інших джерел, щоб передбачати гарантоване фінансування для дорожньої галузі області.

3. Аналіз поточної ситуації

Мережа автомобільних доріг є невід'ємною частиною єдиної транспортної системи, що забезпечує роботу всіх галузей промисловості, економіки і сільського господарства, соціальний розвиток суспільства. Крім того, забезпечується рівномірний наземний доступ у різні місця області, країни, а також безпечне та надійне переміщення людей і транспортування товарів із належною ефективністю. Автомобільні дороги є однією з підсистем економічної системи країни, вони є суспільним продуктом та мають важливе значення.

Від стану автомобільних доріг залежать витрати на перевезення вантажів та пасажирів, рівень цін, певною мірою зайнятість населення та темпи розвитку економіки держави загалом. Вагомо ці проблеми відчуються саме на місцевому рівні. У свою чергу стан автомобільних доріг і темпи розвитку дорожньої галузі визначаються економічними можливостями та рівнем фінансування галузі дорожнього господарства.

Через постійне недофінансування, систематичне недотримання міжремонтних термінів та порушення перевізниками встановлених вагових норм більше ніж 70 відсотків автомобільних доріг загального користування місцевого значення в Полтавській області потребують капітального ремонту. Окремо потребують особливої уваги штучні споруди та мостові переходи. За шкалою оцінки експлуатаційного стану місцевих доріг (індекс J) – у Полтавській області в середньому становить 4, тобто необхідно обов'язково виконати капітальний ремонт. Такий стан автомобільних доріг гальмує соціально-економічний розвиток Полтавської області, негативно впливає на розвиток галузей економіки, створює соціальну напругу.

За останні роки в розвитку дорожньої галузі відбулися серйозні системні зміни, які запровадили нову систему управління і фінансування автомобільних доріг загального користування. Створено державний дорожній фонд як стабільне і гарантоване джерело фінансування розвитку та утримання автомобільних доріг. Проведено реформу децентралізації, відповідно до якої встановлено розподіл відповідальності між центральним та місцевими органами виконавчої влади, зокрема в Полтавській області близько 1298 км автомобільних доріг загального користування державного значення

(міжнародні, національні, регіональні, територіальні) знаходяться у віданні Державного агентства відновлення та розвитку інфраструктури України, 7618,4 км (обласного та районного значення) автомобільних доріг загального користування місцевого значення – перебувають у сфері управління Полтавської обласної державної (військової) адміністрації.

У 2013 році розроблено та затверджено Державну цільову економічну програму розвитку автомобільних доріг загального користування на 2013 – 2018 роки, яку виконано не в повному обсязі через недофінансування. У ці роки фактично припинено роботи з будівництва автомобільних доріг, обсяги робіт з поточного середнього ремонту в десятки разів були меншими від нормативних, ямковість ліквідували несвоєчасно та не на всіх дорогах, а фінансування місцевих доріг майже повністю припинилося. Як наслідок, стан місцевих доріг погіршився до катастрофічного. Проблема недостатнього фінансування посилювалася ще й тим, що в 2015 – 2016 роках були скасовані цільові джерела фінансування дорожньої галузі, а заплановані в загальному фонді державного бюджету витрати на розвиток автомобільних доріг, як правило, недофінансовувалися з державного бюджету.

У зв'язку зі створенням з 01 січня 2018 року державного дорожнього фонду у складі спеціального фонду державного бюджету та виділення субвенцій з державного бюджету місцевим бюджетам на фінансове забезпечення будівництва, реконструкції, ремонту і утримання автомобільних доріг загального користування місцевого значення, вулиць і доріг комунальної власності у населених пунктах – планувалося виконати основну частину робіт з відновлення, розвитку та експлуатаційного утримання мережі автомобільних доріг загального користування місцевого значення Полтавської області саме за кошти субвенції з державного бюджету. Так, виникла нагальна необхідність у формуванні чітких стратегічних напрямів експлуатаційного утримання та відновлення і розвитку місцевих доріг з урахуванням маршрутного принципу та соціально-економічних пріоритетів розвитку Полтавської області.

Державним підприємством «Національний інститут розвитку інфраструктури» (попередня назва – Державне підприємство «ДерждорНДІ») розроблено Цільову економічну програму розвитку автомобільних доріг загального користування місцевого значення Полтавської області на 2020 – 2024 роки.

Реалізація Програми передбачала довгострокове планування (2020 – 2024 роки) та фінансування чітко визначених завдань і заходів щодо експлуатаційного утримання, відновлення та розвитку мережі місцевих доріг, а також мостів на них за кошти Державного бюджету України.

Основними принципами відновлення місцевих доріг є:

маршрутний принцип відновлення основних доріг, який корелюється з завданнями і заходами Державних програм;

середньострокове планування відновлення місцевих доріг на основі науково обґрунтованих методик, нормативів, методів та підходів;

реалізація об'єктів, роботи на яких розпочато у попередні роки;

комплексний підхід до відновлення транспортно-експлуатаційних показників штучних споруд;

активізація інноваційної та науково-технічної діяльності в дорожньому господарстві, застосування ефективних та економічних підходів до виконання робіт із застосуванням місцевих матеріалів та альтернативних технологій.

Завдяки зазначеним реформам упродовж 2018 – 2023 років розпочато відновлення автомобільних доріг загального користування місцевого значення в Полтавській області, оскільки раніше вони фінансувалися за залишковим принципом. Проте наявні фінансові ресурси не дають можливості одночасно відновити всі автомобільні дороги.

Фактично Програма реалізована не у повному обсязі через відсутність фінансування у 2022 та 2024 роках та зменшення фінансування 2023 року.

Тобто Державний дорожній фонд України не забезпечив стале, гарантоване та прогнозоване фінансування для експлуатаційного утримання, відновлення та розвитку автомобільних доріг загального користування місцевого значення області.

Водночас відповідно до реформи 2018 року відповідальність за автомобільні дороги загального користування місцевого значення області покладається на Полтавську обласну державну (військову) адміністрацію та балансоутримувача – Державне підприємство «Агентство місцевих доріг Полтавської області».

Тому необхідно передбачити гарантовані обсяги фінансування для утримання та розвитку автомобільних доріг загального користування місцевого значення саме за рахунок коштів державного бюджету, обласного бюджету, бюджетів сільських, селищних, міських територіальних громад та інших джерел.

Крім відновлення автомобільних доріг загального користування місцевого значення, необхідне їх якісне експлуатаційне утримання. За розрахунком Державного підприємства «Національний інститут розвитку інфраструктури» (попередня назва – Державне підприємство «ДерждорНДІ») потреба на рік для експлуатаційного утримання 7618,4 км автомобільних доріг загального користування місцевого значення становить 2 130 038 338,0 грн у цінах 2023 року. Фактично наявне фінансування в рази менше за потребу.

4. Врахування гендерного аспекту

Реалізація Програми передбачає залучення додаткового обсягу фінансування та, як наслідок, збільшення кількості жінок у проектних заходах, таких як будівництво, утримання доріг, створення громадських просторів тощо. Також кількість жінок і чоловіків, які мають доступ до визначених інфраструктурних об'єктів, рівна.

Ремонт та утримання автомобільних доріг передбачає зменшення часу на дорогу до об'єктів культури, освіти, охорони здоров'я, соціальної сфери і підвищення рівня задоволеності жінок, чоловіків та їх груп користуванням інфраструктурними послугами.

5. Напрями діяльності та заходи Програми, обсяги і джерела фінансування; строки та етапи їх виконання

Основним завданням Програми є оптимізація наявних фінансових ресурсів шляхом впровадження сталого, гарантованого і прогнозованого фінансування з державного бюджету, обласного бюджету, бюджетів сільських, селищних, міських територіальних громад та інших джерел (Додаток 1), а також системного підходу до експлуатаційного утримання, відновлення та розвитку автомобільних доріг загального користування місцевого значення як основної мережі на рівні області для активізації економічного розвитку територіальних громад, підвищення рівня доступності соціальних, культурних, освітніх і медичних послуг та рекреаційних зон для користувачів автомобільних доріг.

Програму утримання та розвитку автомобільних доріг загального користування місцевого значення на 2024 – 2028 роки пропонується реалізувати шляхом виконання скоординованих заходів відповідно до ДБН В.2.3-4:2015 «Автомобільні дороги. Частина І. Проектування. Частина ІІ. Будівництво» (зі змінами) і ДСТУ 8747:2017 «Автомобільні дороги. Види та переліки робіт з ремонтів та експлуатаційного утримання», а саме:

поточний ремонт та експлуатаційне утримання автомобільних доріг загального користування місцевого значення;

нове будівництво автомобільних доріг загального користування місцевого значення;

реконструкція та капітальний ремонт автомобільних доріг загального користування місцевого значення.

Реалізація Програми передбачає довгострокове планування та фінансування чітко визначених завдань і заходів щодо експлуатаційного утримання та відновлення мережі автомобільних доріг загального користування місцевого значення, а також мостів на них за кошти державного бюджету, обласного бюджету, бюджетів сільських, селищних, міських територіальних громад та інших джерел (Додаток 2).

6. Очікувані показники ефективності Програми

Основними принципами утримання та відновлення місцевих доріг є:

забезпечення сталого фінансування дорожньої галузі області;

маршрутний принцип відновлення основних доріг (першочергово – колишніх територіальних автомобільних доріг, що змінили свій статус на дороги місцевого значення);

комплексний підхід до відновлення транспортно-експлуатаційних показників штучних споруд.

Виконання Програми сприятиме підвищенню рівня зайнятості населення в дорожній галузі, будівельній індустрії, галузі машинобудування дорожніх машин та механізмів та у сфері обслуговування об'єктів дорожнього сервісу.

Крім того, Програма гарантуватиме стабільне фінансування експлуатаційного утримання та розвитку автомобільних доріг загального користування місцевого значення за рахунок коштів державного бюджету, обласного бюджету, бюджетів сільських, селищних, міських територіальних громад та інших джерел, що зазначено в Додатку 3.

Такий стан забезпечить автомобільні дороги загального користування місцевого значення області додатковим обсягом фінансування для сталого функціонування дорожньої галузі та збільшення показників ефективності (Додаток 3).

7. Координація та контроль за ходом виконання Програми

Координацію дій та безпосередній контроль за виконанням заходів Програми здійснює Департамент будівництва, містобудування і архітектури, житлово-комунального господарства та енергетики обласної державної (військової) адміністрації.

Щоквартально до 20 числа місяця, наступного за звітним періодом, Департамент будівництва, містобудування і архітектури, житлово-комунального господарства та енергетики обласної державної (військової) адміністрації подає Департаменту економічного розвитку, торгівлі та залучення інвестицій обласної державної (військової) адміністрації звіт про виконання Програми за відповідний квартал звітного року за встановленою формою.

**Директор Департаменту
будівництва, містобудування і
архітектури, житлово-комунального
господарства та енергетики Полтавської
обласної військової адміністрації**

Едуард РЕВА

Додаток 1
до Програми утримання та розвитку
автомобільних доріг загального
користування місцевого значення на
2024 – 2028 роки

Напрями діяльності та заходи

Програми утримання та розвитку автомобільних доріг загального користування місцевого значення на 2024 – 2028 роки

№ з/п	Назва конкретного заходу Програми	Строк виконання заходу	Виконавці	Джерела фінансування	Орієнтовний обсяг фінансування з розбивкою за роками, тис. грн
1	2	3	4	5	6
Інфраструктурний розвиток територій та пріоритетна увага сільській місцевості					
1	Поточний ремонт та експлуатаційне утримання автомобільних доріг загального користування місцевого значення	2024-2028	Департамент будівництва, містобудування і архітектури, житлово-комунального господарства та енергетики Полтавської обласної державної (військової) адміністрації, Державне підприємство «Агентство місцевих доріг Полтавської області»	Державний бюджет	У межах бюджетних призначень, визначених у Державному бюджеті України на відповідний рік
				Обласний бюджет	2024 р. – 50 000,0 2025 р. – 100 000,0 2026 р. – 150 000,0 2027 р. – 200 000,0 2028 р. – 250 000,0
				Бюджети сільських, селищних, міських територіальних громад	У межах бюджетних призначень, визначених рішенням про місцеві бюджети
				Інші джерела	-

1	2	3	4	5	6
2	Нове будівництво автомобільних доріг загального користування місцевого значення	2024-2028	Департамент будівництва, містобудування і архітектури, житлово-комунального господарства та енергетики Полтавської обласної державної (військової) адміністрації, Державне підприємство «Агентство місцевих доріг Полтавської області»	Державний бюджет	У межах бюджетних призначень, визначених у Державному бюджеті України на відповідний рік
				Обласний бюджет	У межах бюджетних призначень, визначених рішенням про обласний бюджет
				Бюджети сільських, селищних, міських територіальних громад	У межах бюджетних призначень, визначених рішеннями про місцеві бюджети
				Інші джерела	-
3	Реконструкція та капітальний ремонт автомобільних доріг загального користування місцевого значення	2024-2028	Департамент будівництва, містобудування і архітектури, житлово-комунального господарства та енергетики Полтавської обласної державної (військової) адміністрації, Державне підприємство «Агентство місцевих доріг Полтавської області»	Державний бюджет	У межах бюджетних призначень, визначених у Державному бюджеті України на відповідний рік
				Обласний бюджет	У межах бюджетних призначень, визначених рішенням про обласний бюджет
				Бюджети сільських, селищних, міських територіальних громад	У межах бюджетних призначень, визначених рішеннями про місцеві бюджети
				Інші джерела	-
Разом за напрямом інфраструктурний розвиток територій та пріоритетна увага сільській місцевості					750 000,0 тис. грн
Всього за Програмою					750 000,0 тис. грн

Додаток 2
до Програми утримання та розвитку
автомобільних доріг загального
користування місцевого значення на
2024 – 2028 роки

Бюджет Програми
Програма утримання та розвитку автомобільних доріг загального
користування місцевого значення на 2024 – 2028 роки

Очікувані джерела фінансування	Строк реалізації Програми					Частка від загального обсягу фінансування, %
	2024 рік	2025 рік	2026 рік	2027 рік	2028 рік	
Обсяг коштів, усього, у тому числі:	50 000,0	100 000,0	150 000,0	200 000,0	250 000,0	100,0
Державний бюджет	У межах бюджетних призначень, визначених у Державному бюджеті України на відповідний рік					-
Обласний бюджет	50 000,0	100 000,0	150 000,0	200 000,0	250 000,0	100,0
Бюджети сільських, селищних, міських територіальних громад	У межах бюджетних призначень, визначених рішеннями про місцеві бюджети					-
Інші джерела	-					-

Додаток 3
до Програми утримання та розвитку
автомобільних доріг загального
користування місцевого значення на
2024 – 2028 роки

Показники ефективності

Програми утримання та розвитку автомобільних доріг загального користування місцевого значення на 2024 – 2028 роки

№ з/п	Показники ефективності Програми	Значення показника станом на початок реалізації Програми	Одиниця виміру	Прогнозні значення показників успішності станом на завершення бюджетного року					Джерела отримання інформації щодо показників
				2024	2025	2026	2027	2028	
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10
1	Поточний ремонт* та експлуатаційне утримання** автомобільних доріг загального користування місцевого значення	0	забезпечення мінімального утримання кілометрів автомобільних доріг	179	321	465	501	538	Методика визначення вартості дорожніх робіт та послуг щодо визначення вартості нового будівництва, реконструкції, ремонтів та експлуатаційного утримання автомобільних доріг загального користування затверджені наказом Міністерства інфраструктури України від 07.10.2022 №753 (зі змінами), Кошторисні норми України затверджені наказом Міністерство розвитку громад та територій України від 01.11.2021 №281 (зі змінами), звіт ДП «ДерждорНДІ» від 12.07.2023 з розроблення кошторисної документації за договором від 16.03.2023 № 115-23

1	2	3	4	5	6	7	8	9	10
2	Нове будівництво автомобільних доріг загального користування місцевого значення	0	км	-	-	-	-	-	Методика визначення вартості дорожніх робіт та послуг щодо визначення вартості нового будівництва, реконструкції, ремонтів та експлуатаційного утримання автомобільних доріг загального користування затверджені наказом Міністерства інфраструктури України від 07.10.2022 №753 (зі змінами), Кошторисні норми України затверджені наказом Міністерство розвитку громад та територій України від 01.11.2021 №281 (зі змінами)
3	Реконструкція та капітальний*** ремонт автомобільних доріг загального користування місцевого значення	0	км	-	-	-	-	-	

* орієнтовна вартість поточного ремонту 1 км автомобільної дороги загального користування місцевого значення IV категорії становить 11 млн грн. у цінах 2023 року;

** експлуатаційне утримання автомобільних доріг – це комплекс робіт з обстеження (оглядів) та утримання автомобільних доріг, дорожніх споруд та смуги відведення відповідно до Переліку робіт за ДСТУ 8747:2017 „Автомобільні дороги. Види та переліки робіт з ремонтів та експлуатаційного утримання”.

*** орієнтовна вартість капітального ремонту (реконструкції) 1 км автомобільної дороги загального користування місцевого значення IV категорії становить від 40 млн грн. у цінах 2023 року, вартість капітального ремонту (реконструкції) моста індивідуальна та залежить від виду і обсягів ремонтних робіт та габаритів споруди.